

NÉPÜNK

MEZŐKÖZSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Ionel Vidican No. 4.
Telefon: 490.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő Felelős szerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR LEITNER ZOLTÁN

ELOFIZETÉSI ARAK:
Belföldön: Hítközségeknek és vállalatoknak
500, magánosoknak: egész évre 300, félévre
160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45,
25 ck. 180, 95, 50 dinár. 25, 15 Pengő. 5 Dollár.

Kétezer év óta nem vándorolt be annyi zsidó a Szentföldre, mint az elmúlt hónapban

Jeruzsálemből jelentik, Ideiglenes számítások szerint október havában 6000 zsidó vándorolt be, mely szám azt jelenti, hogy ez egész cionista mozgalom megindulása óta, de ha a történelem gáluti idejét is tekintetbe vesszük, ennyien egyszerre nem lépték át az Ószajorszag határait. Haifában 2900, Jaffában 2600, a szárazföldi határokon keresztül 150 bevándorló jutott az országba.

Ezenfelül 300 turista kapott engedélyt, hogy az országban maradhat.

A Jawisch Agency jelentése szerint es év tíz hónapjában 35000 zsidó zsidó vándorolt be Palesztinába, amely körülbelül 35% al több mint az előző év hasonló időszakában. Certifikáttal ebben a tíz hónapban 17.283 személy vándorolt be.

Jabotinski belép a Cionista Executívébe?

Folytatódnak a harcok a pártokon belül, mivel a szélsőséges elemeket nem elégíti ki a vezetők londoni megállapodása.

A lebergi „Chivila” jelenti Párisból: Azon tárgyalások alatt, amelyek V. Jabotinsky a Revizionista Unio elnöke és Ben Gurion palesztinai munkásvezér között a londoni megállapodás után lefolytak, egy szennzációs horderejű megállapodás jött létre, amelynek eredményei a Cionista Világszervezetre nézve csak később fognak teljesen kidomborodni. A megállapodás részletei a következők:

1. A Revizionista Unio elismeri a palesztinai munkásszervezetet, a Histadruth Haovdimot, mint olyant, amely egyedül van jogosítva a munkásszervezetek vezetésére és további szervezésére.
2. A Revizionista Unio újból felveszi a munkát az alapok részére.
3. A Revizionista Unio elismeri a Cionista Világszervezet fegyelmi jogát és tekintet nélkül aláveti magát azoknak.
4. A Revizionista Unio prof. Weizmann elnöki jelöltségére fog szavazni, azon kikötéssel, hogy Jabotinsky lesz, mint alelnök jelölve és megválasztva.

Hogy ezen személyi változások keresztülvihetők legyenek, összehívják a rendkívüli Cionista Világkongresszust, azok részvételével, akik a XVIII. kongresszuson voltak jelen, mint delegáltak.

Ezzel ellentétben a varsói Haint jelentése szerint, ezen híradás nem felel meg teljesen a valóságnak. Az elnöki és alelnöki kérdés egyáltalán nem lett tárgyalva, csupán arról volt szó, hogy a revizionisták megfelelő helyet kapjanak az Executívében. Emellett a Weizmann jelölése elé a revizionisták részéről semmi akadály nem górdulhat. Ezek a tárgyalások a legnagyobb titokban folytak, erről a lebergi „Chivila” veit legelőször tudomást és hozta annak eredményét nyilvánosságra. Azonban a megállapodások még nem lettek ellenjegyezve és annak perfektálása egyrészt az Executívétől, másrészt a Revizionista Unio választmányától függ. Abban az esetben, ha ezen békepaktumot bármelyik fél visszautasítaná, úgy az Ben Gurion és Jabotinsky privát megállapodását képezné,

aminek következménye a végleges szakadást eredményezné a revizionisták és az Executívé között.

Ben Gurion az Executívé nevében kijelentette, hogy a fenti megállapodásoknak a revizionisták részéről való visszautasítása, egy további hozzátartozandóságot a Cionista Világszervezethez, teljesen lehetetlenné teszi.

Ezen szennzációs híradást kellő fentartással közöljük, mert amint értesülünk, a vezérek békekészségét máris a legnagyobb elítéléssel fogadják, úgy a bal, mint a jobb oldali szélsőséges elemek. A Histadruthban nagy szerepe van a Hasomér Hazair véleményének, akik az eddigi rajongásig szerették és mindenben kereszül követik Ben Guriont máris árulónak nevezik és a legmesszebbmenő harcot hirdetik a tervezett békepaktum ellen. Ezek az elemek még mindig nem tudnak napirendre térni az Arlosroff-perben szenvedett fiaskó felett és amint most kiadott terjedelmes kiáltványukban nyíltan hirdetik, soha sem fognak a Revizionistákkal együtt dolgozni, mert a bírói ítélet dacára is a meggyilkolt zsidó munkásvezér feltételeinek tartják őket. A Hasomér-Hazair az összes munkásszervezeteket ellenállásra hívja fel a szerintük szégyenteljes megállapodás ellen, amelynek elfogadása esetén a munkásság a Jabotinsky által képviselt burzsoázia kényekedvének lenne kitéve.

De nemkevésbé kisebb megütközéssel fogadják a tervezett békepaktumot a jobb oldali revizionisták is, akik eddigi vezérüket feltétlenül követik, most Jabotinskyt mint árulót állítják a közvélemény elé, aki elárulta a palesztinai börtönben szülődő Aba Achi Maierit és aláírásával szankcionálta a Histadruth által hangoztatott gyilkossági gyanúsítást. A lengyel revizionista párt nagytekinthető vezetője Elchanan Lewin ügyvéd egy a Jabotinskyhoz és az összes revizionistákhoz intézett nyílt levelében lemond az összes eddigi viselt tisztségéről valamint a párisi Világszervezettől tagságáról is. Egész egyszerűen a revizionizmus elárulásának deklarálják az előzetes megállapodásokat, amit egyetlen öntudatos revizionista sem tehet magáévá.

Majrovits Meir-Jehuda:

Nincs más ut!

A cluji (Kolozsvár) egyetem orvosi fakultása az elmúlt héten hetven zsidó jelentkező közül hatvanötöt visszautasított. A mezőgazdasági akadémia szintén visszautasította azon zsidó diákokat, kik felvételüket kérték.

Aki ezen hírek hatására a zsidóság különböző rétegeinél tanulmányozta, kélféle megfigyelést tehetett.

A nagy többségnél azonban fájdalmas meglepetést keltett. Ennek oka a zsidók lelki-strukturájában található. A zsidóember általában optimista és bizalommal teli. Ha egy kis napsütést lát, nem hiszi többé, hogy jöhet még boru. Megfeledkezik a gálut adottságairól. Ha pedig bekövetkezik némely dolog, mellyel a nyitottszeműek előre számoltak, akkor bizony, ellenkező végletbe esve, tragikusan fejjájdul.

Évtizedek óta, Herzl felépésétől kezdve, hiába figyelmeztették úgy a zsidóság széles tömegeit, mint ezen tömegek vezéreinek egy részét: gálutban vagytok, vigyázzatok, jöret az idegenség keserű kenyere. A legkevésbé hitték ezen prognózisban a németországi zsidók. Ma viszont már látják és átélnek. A Németországgal szomszédos Ausztria zsidói sziklaszilárdan meg voltak győződve arról, hogy Ausztriába nem csap át a hitlerizmus. Most meg keserűen tapasztalják, hogy nap-nap után verik őket ki a kereseti pozíciókból és még hozzá megalázzák őket iskolagettókkal és különböző spirituálizált sárga foltokkal.

Valamennyi országban az antiszemizmus lényege azonos, legfelsőbb a formája más. A hitleri zsidógyűlölet középkorban őszinte, az ausztriai viszont szemforgatóan kétszínű. Hácád hátsáve sebáhem sedárkám leházik, — közös vonásuk, hogy céljuk a zsidóság sanyargatása és eipusztlítása.

Az állami szolgálataiba nem fogadják már be őket s aki már régóta bent van, azt kitűrik. A zsidó iparost és kereskedőt súlyos adókkal nyomorítják. Szisztematikusan és fokozatosan kiszorítják a zsidó magántisztviselőket még a magánvállalatokból is. A még valamennyire jövedelmező szabad foglalkozásokból is kizárják őket. Ami ebben az irányban Németországban bekövetkezett, az előbb-utóbb Ausztriában, Lengyelországban és más államokban is meglesz.

Mindezen adottságoknak okozatai könnyen kiszámíthatók. Példá rá: a máramarosi zsidóság, melynek egykor szorgalmasan dolgozó, jól kereső tömege demoralizált koldushaddá vált. Ugyan ezen sors vár a zsidóság zömére.

Ennek belátása automatikusan váltja ki azon gondolatot, hogy a dolgokon mielőbb segíteni kell. A segítséget már régen megmutatták nekünk és ez két részre oszlik: a cionista megoldásra és a gáluti megoldásra. A cionista rész már ismeretes. Erről most nem szólunk.

A gáluti rész egyelőre azért fontos, mert — még az angol certifikátorkorlátozáson kívül is — a zsidó nép zöme egyelőre a gálut országában marad.

Az első célkitűzés az átrétegeződés,

mely kistrészen ipari, de tulajdonképpen mezőgazdasági pályákra irányuljon.

Mivel a zsidó nép társadalomrétegi összetétele teljességgel egészségtelen, igen sok a szellemi munkása és nincs parasztsága, meg kell valósítani az átrétegződést.

Sokféle szempontból fontos, hogy a romániai zsidó nép ugyanolyan arányokban tagoldódjék különböző társadalmi és termelő csoportokra, mint az ország összlakosságga. Ez konkrétul következőképpen fejezhető ki: ha Románia összlakosságának több mint kilencven százaléka parasztságból áll, úgy Románia zsidó lakosságának ugyanolyan százaléka rétegződjék át mezőgazdasági termelésre. Ez azt jelentené, hogy a zsidók fokozatosan elhagynának az állatuk tulzsu fölt kereskedelmet, ipart, látner pályákat, lufimenschállapotot és így természetesen a városokat s hatalmas farmer-falvakban tömörülnének. Ezen követelés nem utópisztikus, de annyira nem az, hogy egyes országokban már a gazdanépek követelik.

Hogy ezen gazdasági átesortulást a zsidó Palesztina későbbi kifejlődése miképpen befolyásolná, az természetesen a jövő titka. Lehet, hogy Erec-Jiszráél határai ki fognak tolnódni elanyira, hogy mai megítélés szerint elképzelhetetlen arányu bevándorlási lehetőségek fognak támadni, lehet, hogy Erec-Jiszráéllal párhuzamosan független, autonóm zsidó közületi territorializáció fog megvalósulni, melyet a héber Palesztina napja fog besugározni. Ami Erecet illeti, egyelőre sok dunát vásároljunk és maradjunk minél több certifikátot. Viszont a „Bné Góliát Románia” sorsának vizsgálata parancsolólag írja elő az egész világon, sőt még az amerikai Unióban is bekövetkező, mezőgazdasági irányba induló átrétegződési folyamatnak mielőbbi megkezdését Romániában is.

Még egy szempont szól emellett. Románia törvényhozása elsősorban paraszbarát, amint ez például a konverzió törvényből is kitűnik, tehát nem igen fognak az aránylag kisszámú zsidó parasztság miatt a romániai összparasztságra nézve hátrányos törvényeket alkotni, amit a kereskedelem ellen még megtesznek, mert ott főleg a zsidót sújtják. Hogy ez így van, az megállapítható abból a módból, ahogyan az adósságrendező törvények elbánnak a kereskedővel és a paraszttal. A mezőgazdasági átrétegződés a romániai zsidóság létkérdése.

Vizsgáljuk meg most főbb vonalakban az ezen célhoz vezető első lépéseket. A célkitűzés gúgászi voltánál fogva szükség van az összes finánciális, erkölcsi, közületi zsidó energiák összpontosítására. A csakis valási étellel törődő zsidó hitközségeket népközségekké kell átalakítani, hogy a vallási életen kívül, legyen a népközség a zsidóság gazdasági életének regulátora. A népközségeknek centrálisan irányított reszortokra osztva kell működniök. Természetes, hogy a gombamódra felszaporodott és szétforgácsolódásra vezető filantropikus egyesületeket a népközségek szociális ügyosztályaiba kell beolvasztani. Mindezt a divinatörikus tekintetű nagy Nathan Birnbaum részletesen kidolgozta.

Mivel a birnbaum koncepció forradalmian új, számolni kell a gátló erővel, de ezen akadályokat megfelelő felvilágosító munkával le lehet küzdeni, amint Románia zsidósága átértette a statisztikailag bizonyítható igazságot, vagyis: a zsidóság kollektív-összszemzeti koldusság fokozódó — pauperizálódásának megdöbbentő tényét, abban az időpontban a fentvázolt népközségek valósággá váltak.

Ezen grandiózus célra irányuló felvilágosító munka megkezdésének kötelessége elsősorban a „Népünk”-re hárul, mely a multban is megmutatta, hogy mekkora ér-

ZION LLOYD

utazási és kirándulási iroda

Igazgató: M. Iampolsky,

BUCUREȘTI, Calea Victoriei (Palatul Frascati)

Telefon. 3.69.13.

1. Egyéni utazásokat rendez Palesztinába és a Közelkeletre, a következő hajókkal: „Mount Zion” (Risveglio), „Mount Carmel” (Progresso), „Polonia”, „Reg. Carol I”. A legközelebbi indulások: 1934 november 21, 23, 24 és december 5, 7, 8, 14, 19, 21, 22, 28.
2. Felvesz utasokat a Bécs—Haifa közötti közlekedő speciális szárazföldi vonatra, a Kék-fehér Expresszre. A romániai utasok Szófiában szállhatnak fel ezen vonatra.
3. Gazdag és látványos programmu, külön kirándulást rendez Palesztinába és Egyiptomba 1934 december 21 és 1935 január 9 között. A helyek száma erősen mérsékelt.

Erdélyi fiók: Cluj, Piața Mihai Viteazul 40.

zékkel és meglátással bír a zsidókérdés legburkoltabb jelenségeivel szemben.

De a mezőgazdasági átrétegződés munkáját — habár kisebb arányokban — már most meg kell kezdeni. Mivel az Erdélyi Zsidó Árvagondozó ilyen munkaprogrammal lépett ki néhány nappal ezelőtt, természetes,

hogy minden zsidó tényezőnek részt kell ebbe vennie. Mulhatalanul szükséges, hogy az egész erdélyi hácháriut és cháluciuot szervesen kapcsolódjék bele ezen mozgalomba, mert a mezőgazdasági hácháriutnak úgy Palesztinára, mint a gálutra kell gondolnia.

9700 új certifikátot adott a palesztinai kormány

A palesztinai kormány a legközelebbi félévre 9700 új certifikát kiadását határozta el, mert úgy találta, hogy ennyi új munkaerőt lehet beállítani a palesztinai termelésbe. Ebből levonja azt a 2200 certifikátot, amelyet az illegálisan bevándorolt turistáknak utólag megadott, úgy, hogy netto 7500 certifikát áll a cio. ista szervezet rendelkezésére.

Ugy hírlik, hogy az Executive biztosan reméli ennek a számnak jelentős felemelését, annát is inkább, mert az Executive 18600 certifikátot kért és csak 50 %-át kapta meg. Mindenesetre haladást jelent az előbbi félével szemben, amikor is 1900 certifikáttal kevesebbet adtak ki.

„A német barátság” ellenségeket szerez Lengyelországnak

3 millió zsidó az éhínség küszöbén

Varsó. A lengyel parlament legutóbbi ülészakán a pénzügyminiszter exozéja után, a zsidó parlamenti klub elnöke, dr. Ojas Thon nagyszabásu beszédében támadta a kormány pénzügyi politikáját és külpolitikai orientációját. Thon rámutatott a zsidó tömegek végtelen nyomorára, majd többek között a következőket mondotta:

„A zsidó tömegek nyomora napról-napra nő. Lehetetlen és megengedhetetlen, hogy 3 millió embert a megsemmisülésnek dobjunk oda. A kormány azonban se mit sem tesz, hogy a zsidó segélyszervezetek munkáját megkönnyítse és elősegítse, ellenkezőleg szisztematikusan megakadályozza a zsidó szervezetektől kiinduló kezdeményezést.”

Dr. Thon ezután a kormány külpolitikájával foglalkozott. „Bár nálunk az idők során principiumá vált, hogy ne avatkozzunk bele kormányunk külpolitikájába, most úgy érzem bűn volna a hallgatás. Lengyelország német barátsága rendkívül sok ellenséget szerez hozánkknak. Nemcsak mint zsidónak, de mint lengyel állampolgárnak is féj nekem kormányunk tagjait abban a társaságban látni. Miért kell pont Lengyelországnak a Németországgal szemben megnyilvánuló nemzetközi izolációt megőlni? Azt vehetik ugyan ellenem, hogy Franciaország sok hibát követett el velünk szemben. Igen ez lehet igaz, de nem jelentheti azt, hogy egészséges testtel betegágyba fektetjük. A mi helyünk ott van, ahol a civilizáció, jog és igazság uralkodik, nem pedig ott, ahol a pokol tüze lángol. Még mindig nem késő az igaz utra térni!”

Dr. Thon rendkívül bátor és erőteljes beszédét a lengyel sajtó élénken kommentálja.

Sulyos antiszemita kilengések Lengyelországban

— Abból az alkalomból, hogy most volt harmadik évfordulója annak, hogy az ismeretlen kezek által meggyilkolt Wacławski antiszemita diák elhunyt, sorozatos zsidóellenes megmozdulásokat vittek véghez a diákok, amelyek, még mai napig sem csendesedtek el. A varsói főiskolákban tömegesen ontják az antiszemita röpiratokat és proklamációkat, azonban az iskolai hatóságok megtették a kellő lépéseket, hogy ezeknek terjesztését megakadályozzák.

Lembergben a Brith Trumpeldor helyiségébe petárdái dobtak be, amely teljesen elhamvasztotta azt. A petárda a „Kurjer Lvovski” antiszemita lap külön kiadásába volt begöngyölve. A „Hitachduth” és a „Gordona”, valamint a „Buslah” zsidó diákegyesületek helyiségeinek címlábláit pedig leszaggatták.

Krakkóban a zsidó járókelőket a diákság a nyílt uccán inzultálta. Wilnában és Krakkóban egyes helyeken bombákat dobtak. A krakkói főiskola szenátusa a kilengé-

sek megisméllése esetén erősebb rendszabályok életbeléptetését határozta el.

Varsóban a rendőrség a feloszlatott nemzetiszocialista párt helyiségében, amely most radikálsocialista név alatt működik, házkutatást tartott és számtalan zsidóellenes felhívást kobzott el, amelyekben a lakosságot arra szólították fel, hogy a zsidókat megtámadják.

A varsói zsidóknak az elszegényedése annyira előrehaladt, hogy az iskolai előjárók ismétellen felhívták a figyelmet arra, hogy az éhségtől elhalkadt gyenge csemeték az iskola helyiségében éjjelen esnek össze. A zsidóság által fenntartott szegénymagazinokba a szomszédos zsidógyermek betörték, hogy trumplit vigyenek az éhezőknek, mert mint mondták, nem nézhetik tétlenül, hogy az ártatlan gyermekek éhen pusztuljanak.

Egyetemi tanárból Jesiva-bócher

Március elején borotvált arcu, magas férfi jelentkezett a geri rebbenél és beleegyezését kérte, hogy jesiváján tanulhasson. A rebbe beleegyezett. Az újdonsült bócher kaftánba öltözött és szakált nővesztett. Rövid idő alatt szorgalmával és tudásával felülmulta bócherársait. Ösztöndíjat kapott és ebből tartotta fenn magát szerényen. Csak a mult hónapban leplezte le magát:

— Hat éves multam, midőn szegénysorsu zsidó szüleim járvány áldozatai lettek. Egyedül maradtam a világon. Egy keresztény család szánalomból vett magához. Adoptáltak. Iskoláztattak. A bécsi egyetem filozófiai doktorrá avattak. Nevelő szüleim kívánságára katolikus pap lettem. Az egyetem rektora nagyon megszeretett és feleségül adta hozzám leányát. Házasságom után engem, dr. Jaszcsemb-zkyt a bécsi egyetem tanárává neveztek ki.

Komoly kutatásim nyomán megállapítottam, hogy minden tudomány alapja a talmud. Ez inspirált arra, hogy a jesivában a talmud ismereteit elsajdítssam.

A napjainkban tobzódó antiszemilizmus igazságatlanságainak halása alatt ellenállhatatlan vágy fogott el, hogy én, aki amugy is Ábrahám ősapának szövetségéhez tartozom, visszatérjek sorsüldözött népemhez.

A geri rebbe meglepetten hallgatta végig a különös és szomorú életfőtézetet, majd szívtárlta karját és megáldolta a megtérőt.

— Szomorú számok. A budapesti országos neolog irodának 1931. és 1932. évi működéséről szóló jelentése most jelent meg nyomtatásban. Elég szomorú tényekről ad hírt. 1920—30. évek között a magyarországi lakosság 8,7 százalékkal gyarapodott, ugyanakkor a magyar zsidóság 28,788 lélekkel, vagyis 0,8 százalékkal fogyott. Még annál is szomorubb az iskolásgyermekek számának apadás. Az államsegélyt megvonták 28 felekezeti iskolától, mert 30 nál kevesebb lett a növendék.

Pintér & Co. (Weisz)

Tükörgyár és üvegcsiszolda.

Kül- és belföldi üvegnagyraktár.

Arad, Str. Ioan Calvin 39

HETI GLOSSZÁK

Siancu felmentése.

A zsidó közvélemény jól ismeri az ügy előzményeit. Tischler Mór, az erdélyi zsidóság egyik legismertebb vállalkozója és közéleti tényezője évekig huzódó pert folytatott az államkincstárral szemben. Az ok: egy sokezer holdas erdő volt, amelyet a mócok maguk részére akartak kisajátítani, hivalkozással a törvény parafusaira. A perek természete az, hogy sorra folynak. Még ha nem nagyon sokmillió értékű reprezentatív birtokról, hanem egy kis pereszkéről van szó. Ez a per is folydogált a törvénykezés különböző fórumai előtt, végül tragikus fordulatot vett. A bucuressi törvényszék előtti tárgyalás az ügyet, amikor egy rokkant kapitány, akinek irafikjoga van a cluj (kolozsvári) Főtéren, és aki a mócok védőjének adta ki magát, egyszerűen lelőtte Tischler Mórt a törvényszék folyósóján, amire az idős férfi még aznap kilehelte lelkét egy szanatóriumban. Az ügy akkoriban óriási fellünlést keltett az országban, de annak határain túl is, mert szófalan volt, hogy egy ember, önmaga élékezzék élet és halál fölött, amikor egy komplikált birtokperről volt szó.

A napokban ítélezett a bucuressi bíróság a gyilkos felett. Az esküdszékhez azt a kérdést intézte a bíróság: bűnös-e Siancu rokkantkapitány abban, hogy revolverével agyonlőtte Tischler Mórt? Az esküdtek „nem” mel feleltek. Erre a bíróság kénytelen volt a kapitányt felmenteni. A bíróságok ítéletét kritizálni nem lehet és nem szabad. De itt nem a bíróság ítélt egymaga, mert előbb esküdtek elé bocsájították a kérdést. Ezzel kapcsolatban eszünkbe jut, hogy a párisi esküdszék ellen az utóbbi években számos támadás jelent meg a francia lapokban, mert olyan logikátlan, olyan impressziókra épített válaszokat adtak a felírt kérdésekre, hogy azok valóságos diszreditáltak az esküdszék intézményét. Előfordult, hogy férjgyilkos feleségeket, akik előre megfontoltan végezték ki férjüket, de mert teátrálisan állították be az esetet, felmentették, holott bírói mérlegeléssel 10-15 évet kaptak volna. Bevalljuk, hogy mi sem tudjuk pontosan e perben, hogy miért van az, hogy csak az ókirályság területén léteznek esküdszék és például Erdélyben nem? Hát nem egységes a BTK mindenütt? És ha már így van miért került ez a per az esküdszék elé? Bizonyos, hogy egy ember a törvényszék fo-

Erdélyben a legrégebbi idő óta ismert ZIMMERMANN szövetnek nem kell reklám Minden fogyasztó tudja, hogy Románia egyik legjobb minőségű szövetét a

ZIMMERMANN TESTVÉREK

sighisoarai posztógyára készíti

Felkérjük tehát az igen tisztelt fogyasztó közönséget, hogy vásárlásainál a ZIMMERMANN-féle szövetet kérje.

lyósóján lelőtt egy másikat. Nem egyéni céllal, hanem úgy vélte, hogy egy bizonyos néprétegnek ezzel szolgálatot tett. Mondjuk „hazafias” felbuzdulásból. De mégis: embert ölt! És felmentik. Felmentik polgárember, akiknek holnap lehet egy birtokperük.

Az esküdszék intőjezvény beteg.

Tischler régen halott. És aki megölte, azt vállukon vitték ki a felmentés után hívei a tárgyalóteremből. Ezt nem értjük...

Amit a németek beszélnek és cselekszenek.

Sajnos nem lehet és nem szabad napi rendre térni föltette. Nem lehet egykönnyen belenyugodni abba, hogy a német iskolákban a berni tárgyaláson bebizonyítottan gonosz hamisítványnak deklarált „Cion bölcsenek jegyzőkönyvét”, hivatalos tantárggyá tették. R u s t birodalmi közoktatásügyi-miniszter, porosz miniszteri mivoltában elrendelte, hogy az iskolákban tanítsák elsősorban a nagy mázolósegéd alapvető művét: a „Mein Kampf”-ot, Alfréd Rosenberg külügyi szaktekintély „Mythos der 20 Jahrhundert” c. könyvét, Chamberlainnek „Rasse und Persönllichkeit” c. egyszerű fejfejrmedvényét. Érdekes, hogy Hitler osztrák, Rosenberg orosz és Chamberlain angol földön látta világot, egyiksem benszült német. E

fentiekén kívül tanulni kell a szökefejú, sörrel teli német koponyáknak Rosenberg „Cion bölcsenek jegyzőkönyve és a zsidó világpolitika” című munkáját és még néhány erősen antisemita könyvét. Így néz ki Németország a XX. század civilizatorikus légkörében.

Ha pedig még ez nem volna elég, nekünk zsidóknak, akkor olvashatjuk, hogy Julius Streicher, akit „Schrecken Alljudas” melléknevvel tisztelnek meg a német lapok, Westfalenben újból izzó antisemita beszédeit tartott, amelyben többek között ezt mondotta: „Itt még járnak be németek zsidó tüzetekbe. Vannak emberek, akik itt barna ingben is bemennek zsidóhoz vásárolni. Nem úgy van nálunk Nürnbergben. Aki nálunk ezt megmerné tenni, azt egyszerűen leköpnénk. Ma már a munkások is felvannak világosítva és tudják mi a kötelességük. Mi elvettünk már mindent, amit a zsidó rabolt tőlünk. Nálunk sok helyen ki van írva: Zsidó nem kívánatos elem: Így kell legyen nálatok is Westfalenben. Künn a világban a németek ellen bojkott van, ezért nem tudunk exportálni. Mi is mutatassuk meg, hogy tudunk gyűlölni és bojkotálni. Westfalen népe, gyűlöld és kerüld a zsidót!

Igy beszél Streicher és közben iskoláskönyv lett a hamisított „Cion bölcsenek jegyzőkönyve.” Borzalmas idők...

India ősi zsidósága

Írta: Mario Appellus

Mario Appellus, keresztény vallású olasz író, a rejtélyes Indiában ismeretlen ősi zsidó törzset fedezte fel.

— A második jeruzsálemi templom szétrombolása után, a 38. században a teremtés után, a Jordán partjáról utrakelt ötezer zsidó, aki háromévi gyalogos vándorlás után érkezett az indiai völgykallanba. —

Igy mondja ezt el Kotay, a zsidó város főrabijja, aki szerint ugyanekkor vetették meg alapjait annak a zsinagógának is, melynek tizenkét kupolája emelkedik fel Madura egének kristályos tisztaságába.

Mint a kollós védelme alatt a csibék, úgy vonulnak meg szerényen köröskörül Kotay zsidóváros ferdetetejű, feketeire vállott apró házacskaí, melyek az ősi templommal korban veledkednek.

A pusztító fanatizmus, misztikus megszállottság hazájában gyakran feltűnik egy egy domb csúcsán, vagy völgykallan mélyén a Kotayéhoz hasonló zsinagóga, melyet a történelmi idő előtt ismeretlen rabbinus épített fel. Évszázadok óta több ezer ember él itt, míg odakünn tomboló vallási viharok rázzák meg az országot.

A Madura luja síkságának kellős közepén, pálmák és pagodák alatt, a többi lakosoktól élesen elkülönítve, végelgyengülésben szenvedő házacskaíban, valószínűleg zsufoltásban él itt egy sereg ember, aki megőrizte ősi házait, szokásait, ruházatát, arcszínét. A falu külseje ugyanolyan, mint a palesztinai községeké és magán hordja zsidó jellegét.

De lelkieken és szokásokban is megkövülve maradt fenn a 38. század ősi elmulit zsidósága. A többi zsidó a vándoruton néhány külsőjeget feláldozott az őt környező behatásoknak. Még Palesztinában sem maradt meg olyan ősinek a zsidóság, mint India pálmái alatt. Galiciában a zsidók átvették a mohamedánok köpenyét, a druzok mellényét, a jalfai lakosság fehér kabátját, a Jordán be duinjainak vörös papucsát. Itt mindez nincs meg. Az öregek ma is úgy ruházkodnak itt, mint Áron, a fiatalok abban az öltözékben járnak, mint Izsák.

Az asszonyok kora ifjuságukban gyönyörűek, az anyaság után kissé elhiznak, de Judith ruháját és Rebekka köpenyét viselik még ma is. Sok közöttük a szöke, nem ritka a vörös és az albino. Sápadt, szeplős arcukból mély, fekete szem villog elő, mely még akkor is szép marad, ha az idő vihara nyomot is hagy a vonásokon.

Álattenyésztés a zsidó lakosság főfoglalkozása. Az üzletekben kókuszolajjal főlt rituális ételeket árúsítanak, melyekből minden „tisztálalan” állati zsiradékot távol tartanak. A címtáblaák héber felirásuak.

Az agyaglápákban olaj ég, a törött ablaküvegeket rozsdás bádoglepokkal toldják meg. Egyszerű, patriarchális élet folyik az indiai zsidók között.

A zsinagóga belseje csupa ünnepélyesség. Minden el van zárva és homály ül meg a templom. Az évszázados falakról, melyek valaha festve voltak, nedvesség és az idő lemoszták a színt. Olyan zsirosan fényesek, mint az öreg fa. Az oszlopok és a padok is tisztaságukat kapták a kortól. A tetőről kovacsolt rézből készült, színes üveggel díszített

édeskes lámpák függnek alá. A rabbi magyarázata szerint ezek a lámpák Salamon templomából vették a mintájukat.

Kék virágdiszes sárga porcellánból van a padló, a koreai művészet remekei, melyről senki sem tudja, hogyan kerültek ide! A középkor emelkedő oltára pompás arany- és ezüstdiszkekkel aggatott az évszázados áhítat. Az arabeszkével díszített réz oltárkupolát nyolc sodrott bronzszlop tartja...

A főpap brokátköpenyt hord, mely fölött Salamon tiaráját viseli. Méltóságteljes külseje tiszteletet kelt a hívőkben.

A megrendülő istentiszteletéről szösz szerint ezt írja a keresztény vallású író:

— A templom megtelt hívőkkel, külön oldalon ülnek a férfiak és a nők. A lámpák vörös fénye csak az első padsorokat világítja meg, a hátsó sorok homályban maradnak, mint Rembrandt egyes képein. De a husz, harminc fejet, melyet látni lehet, a világítás fantasztikusan elválogtatja, komor fénye mélyen belevésődik az arcok csontos beszögeléseibe, ezáltal a körvonalak élesebben előtűnnek, a hus nélkül, mint a koponyákon... Szélesen, komolyan, ünnepélyesen száll fel a padokból a kórus éneke. Az előimádkozó az ótestamentum ősi nyelven megszólaltatja a zsoltárokat, a hívők 4000 év előtti idiomában válaszolnak neki... Bánatos, hosszú és monoton az ima, a versek végződése zokogásba fullad. Így énekeltek talán a zsidók, mikor a Faraó elől menekültek, a rabszolgák, akiknek Babylonban malomkereket kellett hajtaniok. A zsidó nép egész drámája benne van ebben a panaszos énekben... Végtelen fájdalom van az imádkozók szemében és mélységes gyász ragadta meg az én lelkemet is...

Néhány szó Schillerről

November 10-én volt 175 esztendeje, hogy Schiller megszületett. A költők legnemesebbje volt, aki mindég csak az emberi jogról, szabadságról írt és ennek nemességét hirdette. 175 éve annak, hogy ez a világnagyság megszületett és 129 esztendeje, hogy meghalt. És mily tragikus, hogy épen ez a nép tiporja lábba a legnemesebb emberi eszméket, amely ezt a zenit adta az emberiségnek. Milyen ironiája a sorsnak, hogy épen a Harmadik Birodalom ünnepli Schillert, az a generáció, amely, ha most élne Schiller, bizonyára kiközösítene és száműzné. Száműzné azért, mert minden embert, embernek tartott, ezt a nagy-szerű gondolatot énekelte meg költeményeiben, drámáiban, filozófiai munkáiban. Az egyén szabadságát hirdette mindenekfelett és gyűlöljője volt minden erőszaknak, minden elnyomásnak.

A zsidóság kegyelettel emlékezik Schillerre, a német gondolat legnagyobb képviselőjére. Hogy mit jelentett neve és munkái a gettók zsidó ifjúságának, azt nem is lehet egykönnyen összefoglalni. Schiller költeményei, drámái, gondolatának csodás gazdagsága üdítő oázis volt a szegény üldözött és elnyomott gettó-ifjúságnak, úgy Keleten, mint Nyugaton. Az ember nem rabláncokra született, ez csendült ki írásaiból és hol is talált volna nagyobb visszhangra, mint épen az elnyomott, felvilágosodás után vágyódó zsidó ifjúság körében. Ott talált legjobban visszhangra és ott értették meg harci riadóját, amely a Szellem harcát hirdette a sötétség, az elnyomás és elnyomás kényszere ellen. Ezt a költőt szerette a zsidó ifjúság és szomjasan itta be szavait.

A francia konvent Franciaország diszpolgárává választotta Schillert, mert ezzel akarja elismerni nagy elgondolásainak fensőbb-ségét, amelyet az emberi jogok kiharcolásáért hirdetett. Schiller harcolt a sötétség ellen, amely most olyannyira előntölte hazájának legjobbjait is.

Mi zsidók hisszük azt, hogy Schiller neve és alkotásainak hatása sokkalta tovább fog hatni, mint a Gyűlölet mai német vezéreinek erkölcsi pártosza. Schiller ma a németség körében süket fülekre talál. Egy egész világ választja el ma Schillert a németség szellemétől. De a zsidó szívekben hála él a gigantikus költői nagyság iránt és hisz abban, hogy eljön még a schilleri gondolatok német reneszánsza.

Fuchs Benjámint feltűnést keltő gyászbeszéde

Általános feltűnést keltett Oradeán, hogy Dr. Fried János elhunyt alkalmából Fuchs Benjámint főrabbi olyan gyászbeszédet mondott, amely több ezer főnyit, a város elite társalmából rekrutálódott közönség körében sok szóbeszédre adott alkalmat. A főrabbit, a Kereskedelmi Csarnok megbízásából felkereslék és felkérték a gyászbeszéd megtartására, tekintettel arra, hogy Dr. Fried János, dacára annak, hogy nem tartozott a vallásos emberek közé, születése óta az ortodox hitközség és Chebra adófizetője volt és nagyünnepkor a régi Calea Victoriei (volt Kolozsvári uccai) nagy templomba járt. Azt is tudták ugyan, hogy amikor évekként ezélt edesanyja elhunyt reggel-este eljárt Kaddist mondani. Dr. Fried János ortodox volt és így nem volt semmi abban, hogy Fuchs főrabbi tartson felette gyászbeszédet. A főrabbi vállalkozott rá, s csak a temetés előtt tudta meg hogy Dr. Fried felesége nem zsidó nő. Arról viszont megosztották a vélemények és most sem lehet tudni, hogy áttért-e a zsidó hitre vagy sem? Ennek dacára, a főrabbi gyönyörűen felépített gyászbeszédében amelyben Dr. Fried érdemeit méltatta kitért erre a körülményre is. Méltatta Dr. Fried önfeláldozását, amely szerint bármikor, bármely zsidó ügyben, vagy zsidó kisémberek ügyében hozzá fordultak, mindég a legkészségesebben járt utána. Ő volt az első között, akik az ingyenes Jogvédő Irodát megszervezték és dolgozott benne. A zsidó kereskedők állandó szószólója volt minden fórum előtt és érdemei vannak akörül, hogy mindenkor küzdött zsidó testvéreierért. Ehez szötte azután a főrabbi azt a kijelentését, amely szerint ezek a nagy érdemek bizonyára tulzárnyalják azt a zsidó törvények szerint még nem engedett

„Fehltritt”-et, amelyet házasságával elkövetett.

A beszédnek ez a kitétele sok szóbeszédre adott alkalmat a város közönsége körében. Sokan helyeselték, sokan rosszalák, hogy ezt megemlítette a főrabbi. Szerintünk ez a kitétele helyén volt, mert minden öntudatos és gerinces zsidónak ab-ovo el kell ítélni a vegyes házasságokat, legyen a férfi zsidó és a nő keresztény, vagy fordítva.

Ha pedig minden öntudatos zsidónak így kell gondolkodni, mennyivel inkább ezt kell hangoztatni egy ortodox főrabbi, akinek fundamentális meggyőződése az, hogy el kell ítélni minden vegyes házasságot. Fuchs Benjámint főrabbi nagyon helyesen járt el, amikor ilyenformán szötte beszédébe ezt a tényt, amelyet ellen-súlyozott azzal, hogy méltatta az elhunytak a zsidóság érdekében kifejtett munkásságát és erre vonatkozó érdemeit.

Sulyos vádak az I. C. A. ellen

Hová lettek Hirsch báró milliói?...

Értékpapirokban fekszenek a milliók, bár végrendelet értelmében, azt a zsidó kolonizáció céljaira kellett volna fordítani

A világ zsidó közvéleményét élénken foglalkoztatják azok a botrányos állapotok, amelyek röviddel ezelőtt kerültek nyilvánosságra az I. C. A., zsidó kolonizációs társaság, ügyvezetésének menetéről. Dr. J. Brutzkus, régi orosz cionista vezér és ismert financia-politikus drámai hangú sajtócikkében hozta nyilvánosságra, hogy az elhunyt Hirsch báró millióit nem kapták meg az örökösök: a zsidó nép, és azt nem a pusztító zsidó nyomor enyhítésére fordították. Brutzkus történelmi sorrendben ismerteti az ICA alakulását, céljait és mai helyzetét.

Hirsch báró milliókat ad a nyomorgó zsidóságnak.

1891-ben, öt esztendővel Hirsch báró elhunyt előtt, alakult meg az ICA 2 millió font alapítókével. Célja ennek a társaságnak az volt, hogy a Kelet-Európában szenvedő és nélkülöző zsidó tömegek ezreinek oltalmát, békét és existenciát adjon. Hirsch báró elhunyt után, (1896) végrendeletileg további 8 millió fontot hagyományozott az ICA számára és így az alapítóké 10 millió fontra rugott, (cca. 7 milliárd lei). 1892-től 1897-ig az alapítvány költségére 5000 zsidó családot telepítettek ki Oroszországból Argentiniába. Ettől az időtől kezdve azonban ugyszólván egyetlen zsidó telepítést sem végzett az ICA.

Mit csinálnak a milliókkal?

Brutzkus joggal veti fel hát a kérdést, hogy ha nem végzett zsidó telepítést, mit csinált hát az ICA Hirsch báró millióival a múlt század óta? A kérdésre igen nehéz választ adni, mert a pénztári jelentések erről semmit sem mondanak. Az ICA üzletvezetése a nyilvánosság kizárása mellett folyik. A zsidó nép, Hirsch báró millióinak örököse, semmit sem tud a milliók sorsa elől. A báró végrendelete értelmében, az ICA részvényeit a berlini, frankfurti, brüsszeli hitközségek között kell szét osztani, míg egy-egyede fölött, maga az ICA rendelkezik. Mindegyik testület mintegy 5000 részvényt kapott.

1921-ben azonban megváltoztatták az ICA alapszabályait és ennek következtében a részvények többsége magánkezekbe került. Az 1933 évi jelentés szerint az ICA vagyonából 4.289.000 font értékpapirokban fektült, 250.000 font készpénzzel rendelkezett és Argentiniában, valamint más országokban lévő földjeinek értéke 5.379.000 fontot tejt ki. A végrendelet ezzel szemben világosan előírta, hogy az alapítvány 50% át földvásárlásra, míg a további 50% ot kolonizációs célokra kell fordítani. Soha nem gondolt azonban Hirsch báró arra, hogy alapítványának ilyen jelentékeny részét értékpapirba fektetik. A báró terve az volt, hogy a lehető legrövidebb időn belül be kell fektetni a milliókat és ottont kell nyújtani a nyomorgó zsidóságnak. Áll ez különösen a mai korszakra, amidőn soha nem látott mértékű szökés mindenütt a zsidó tömegek nya-

Különben a temetésén Farkas István a Kereskedelmi Csarnok elnöke sirástól elcsukló hangon parentálta el barátját és munkatársát, dr. Soós István v. alpolgármester a Magyar Párt, Manóila Camil a Kereskedelmi és Iparkamara, Stamatopol Alfons városi tanácsos, Oradea városa, dr. Zoltán Jenő az Utazók Egyesülete nevében bucsuztatták a Csarnok nagytermében elhelyezett koporsó előtt a hirtelen tragikusan elhunyt dr. Fried Jánost.

— Georges Mandel — a francia kabinetben miniszteri tárcát kapott. A jelenleg megalakult Flanfia kabinetben Georges Mandel a postaiügyi miniszteriséget kapta. Mandel jelenleg 50 éves és zsidó vallású. 1919 óta a girondistákhoz tartozott és 1932 óta elnöke a francia független csoportnak. Az egykori Cle nanceau kabinetben, akinek Mandel egyik legmeghittabb barátja és intim tanácsadója volt a minisztertanács jegyzőjeként szerepelt.

kába és égő szükségként merül fel a kivándorlás kérdése az összes európai országokban.

4 millió dollár a szovjetnek.

Brutzkus különösen éles szavakkal itéli el az ICA oroszországi tevékenységét. 1927-ben az ICA 4 millió aranydollárt bocsájtott a szovjet kormány rendelkezésére, hogy azt az orosz kormány a zsidó hitelszövetkezetek között kölcsönalap céljaira ossza ki. Röviddel ezután az orosz kormány feloszlatta a zsidó hitelszövetkezeteket és így az összeg nem került kiadásra, de nem is került vissza az ICA-hoz.

Brutzkus professzor a továbbiakban pontos adatokkal ad számot az ICA hibás ügymenetéről.

Hirsch báró milliói a palesztinai építés szolgálatában kell álljanak.

Mi tehát a megoldás? Mit kell tennie, az ICA-nak, hogy az örökösök végrendeletének szellemében járjon el? Hová kell fordítani a 4 és fél millió fontot, hogy rendelkezésének elegendő legyen? Az ICA vezetősége erre magától nem jött rá az a zsidó közvéleménynek, a nyomorgó zsidó millióknak kell figyelmeztetni, hogy kötelességét teljesítse.

Az értékpapirba fektetett milliókat likvidálni kell és a palesztinai zsidó építés szolgálatába kell azt állítani. Önkéntelenül is felvetődik a kérdés, hol tartana ma Palesztina és a zsidó országépítés ha 4 és fél millió fontot (cca. 3.000.000.000 lei) a K. K. L. javára fordítják elhelyelt, hogy értékpapirba fektették? Hol tartana ma a zsidó honalapítás? Brutzkus, joggal állapítja tehát meg, hogy az ICA vezetői viselik a felelősséget a zsidó nép vagyonának hűtlen kezelése miatt.

Az ICA vezetésének szellemében új iránynak kell következni. Nem értékpapirokkal kell spekulálni, amelyek különösen a mai valutáris helyzetben teljesen bizonytalan értékkel bírnak és egyik napról a másikra eluszhatnak, hanem komoly zsidó építőmunkát folytatni, a végrendelet meghagyása értelmében.

A zsidó nyomorgók milliói, az igazi örökösök, követelik, hogy Hirsch báró millióit adják át rendelkezésének...

Késnélküli borotválkozáshoz csakis

„LEVANTE-POWER“

borotválóport használja.

Szagtalan, hygienicus, biztos hatása.

Ügyeljen a márkára:

„LEVANTE-POWER“

Zsidó vagy?

Támogasd előfizetéseddel a „NÉPÜNK“-ot!

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Kiszlev 16, november 23.

Szombat: Kiszlev 17, november 24.

Heti szidra: וישלח

Heti háftóra: חזון עובדי

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.20

gyertyagyújtás 4.30

Istentisztelet kezdete 4.35

Szombat befejezése 5.35

Dr. Fried János halála

Erdélyszerte ismerték kereskedő körökben. Dr. Fried János az oradeai Kereskedelmi Csarnok főtitkára, több volt, mint amennyit egy ilyen szó, hogy „főtitkár” takar. Már mint ügyvéd is, a progresszívek, az igazi „békebeli” intellektuális kicsi, de elite csapatába tartozott. Akkor még csak az irodalom és szociálpolitika elméleti síkján mozgott érdeklődési rádiusza, de a gyakorlati életben a vizsgát akkor tette le, amikor a Csarnok főtitkára lett. Itt azután nagy szervezői képességével elérte, hogy neve és működési tereuma országos viszonylatban is elismerésre talált. A kereskedők és egyideig a gyárosok érdekeit védte, sokszor messzire túlmenően azon a fokon, amelyet egy „fizetett” állás jelent egy ember életében. Neki nemcsak kenyér volt a kereskedő osztály védelme, a sok bajjal és nyomorítással szemben, amelyet annak az osztálynak el kell szenvedni a meg nem értés labirintusában, hanem úgy intézte az ügyeket, ahogy azt azok a férfiak intézik, akik átérzik hivatásszerűen azt a rájuk rótt feladatot amelynek szolgálatában állanak.

El kell ezt mondjuk hirtelen bekövetkezett halálakor, dacára annak, hogy Dr. Fried János egy időben ezeken a hasábokon támadásban is részesült. Voltak területek, ahol nem értettünk egyet elgondolásaival, s egy ember munkabírását messzire túlnövő magarávallalást perhorreszkáltunk annak idején. Most, sirja előtt el kell mondjuk, hogy dacára szembenállásunknak, mindenkor nagyrabecsültük munkabírását, tehetségét és odaadását és elmultát, kidömlét mélyen fájjaljuk és minden emberi részvétünk a korán elhunyt Dr. Fried Jánosé.

A zsidósággal is voltak kapcsolatai. A forradalmi időben nyíltan a zsidó nemzeti mozgalomhoz állott, főleg akkor, amikor nagybátyja, boldogult emlékeztető dr. Friedländer Sámuel állott, mint első elnök a Szövetség élén. Dolgozott és agitált az eszme mellett és amint annak idején mondotta, revízió alá vette meggyőződését, amit főleg azzal igazolt legjobban, hogy az első zsidó jogvédő Iroda megteremtésével a zsidó kisebbségi ügyesbajos dolgait, igazi zsidó szívet és a tőle megszokott elánnal képviselte az illetékes fórumoknál. Azután eltávolodott a zsidó mozgalomtól.

Ebben két motívum vezette. Az egyik, hogy az élet utainak kiszámíthatatlansága folytán, nem zsidó női veleségül és érezte, hogy ezzel lehetlenné tette azt, hogy egy pur excellence, zsidó mozgalom élén vezető szerepe legyen. A másik motívum, hogy a Csarnok vezetősége inkább magyarpárti velelértésű volt és nem akart konverzióba kerülni „kenyéradóival”. Így került el dr. Fried János a zsidó ügyek mellől, de néha, amikor a nyugodt meditálások ideje volt, sokszor elmondta, hogy ő százszázalékosan zsidónak érzi magát és csak az okok kényszerítették, hogy másfelé evezzen a politika utain. Sokáig a Magyar Párt megbízásából városi tanácsos is volt éveken át, ahol a polgárság érdekeléért szállt síkra.

54 éves volt, amikor egyik pillanatról a másikra elragadta a halál. Lapunk szerkesztője, halála előtt két nappal felhívta még

Meg akarja ismerni a modern Palesztinát? Meg akarja ismerni azon okokat, amelyek miatt ma az egész világ zsidósága a Szentföldre vándorol? Tegyen Ön is egy utazást Palesztinába és örök emlékeztetőben fognak maradni a csalhatatlan valóságok. Információk és beiratkozások végett forduljon bizalommal az ismert „LEVANT” utazási irodához, București, Str. Smărdan 11. Telefon 329,83, vagy a következő ügynökségekhez: Oradea, Str. Nicu Filpescu 13. Sighet, Piața Unirei 25. Satu-Mare, (Henrich Katz) Strada Petru Rares 1. Cluj, (Biroul Hermes) Calea Regele Ferdinand 13. — A legolcsóbb árak mellett szállít Palesztinába csomagokat, bútorokat, árukat, stb.

figyelmét arra, hogy lapunk legutóbbi számában megjelent cikket, amely a kölcsönjegyzéssel kapcsolatban a zsidó kötelességek mellé, a zsidóság jogairól írt — olvassa el. Azzal váltunk el tőle, hogy pénteken elolvassa majd a cikket, amelyet nagyon helyesen. És csütörtök éjjel egy órákor hirtelen meghalt.

Szívében zsidó volt és a zsidóságot közvetve harcolt. Kár volt, hogy tehetségét a körülmények akadályoztatása miatt, nem fejthette ki teljesen népe érdekében.

— Az angol zsidók küzdelme a brit hitlerizmus ellen. Mint megírtuk, az angol hitleristák élén sir Edward Mosley áll, aki egyre élesebben támadja az angol zsidókat. Az angol zsidóság megszokta a folytonos heccek és éles feliratok intézett az állam ügyészségéhez, valamint az angol képviselőház elnökéhez, melyben tiltakozását jelenti be a birodalom törvényeivel ellentétes németbarát politika ellen.

— Frankfurt elszegényedik a zsidók kivándorlása miatt. A Manchester Guardian rendkívül érdekes cikket ír Frankfurtból. Megállapítja, hogy Németország valamikor leggazdagabb városa, lassanként elszegényedik a zsidó tördözés miatt. Frankfurt 500 000 lakosa közül a legutóbbi népszámlálás szerint 35 000 volt zsidó. A XII. század óta éltek itt Európa leggazdagabb zsidó kereskedő családjai. A nemzeti szocialista uralom a frankfurti zsidókat tőle telhetőleg kimélte, a boljokot azonban mégsem volt elkerülhető és ezt a zsidók erősen megérik, de az egész város is megszínli.

— Féktelen izgatás. A „Stürmer” legutóbbi száma Gelsenkirchenben meggyanúsítja a zsidó mézárásokat, hogy rohadt húst mérnek ki. A közlemény hamis „talmud idézeteket” tartalmaz, melyek szerint a romlott húst nem a kutyáknak, hanem a nemzsidóknak kell adni, mert „a kutyát jobban kell becsülni, mint a nemzsidót”. — Az „Uckermärker Kurir” és „Das Deutsche Tageblatt” egybehangzóan beszámol, hogy Prenzlauuban 1928-ban eltűnt egy 13 éves szőke, kékszemű ifjú. A hullát nem lehetett megtalálni. A szülők levelezőlapot kaptak, hogy a gyermek rituális gyilkosság áldozata. Ezt a lapot egy zsidó azzal az ürüggyel csalta ki a szülőktől, hogy bemutatja a bíróságnak... — A görög kormány az emigráns zsidókat ideiglenesen Syra szigetén akarja elhelyezni. A „Stürmer” ebből az alkalomból figyelmezteti a sziget

lakóit arra, hogy a zsidók meggyalázzák a leányokat. A lap rajzolója ajánkozik, hogy néhány megfelelő figyelmeztető plakátot hajlandó rajzolni.

— Gaál Franciska-film nem jöhet forgalomba Németországban. A német propaganda minisztérium állítólag megtiltotta Lamacnak, hogy a „Péter” című budapesti Gaál Franciska-filmet elkészítse. Lamac megcáfolja ezt a hírt. Ő maga bontotta fel szerződését a budapesti Univerzállal, mert halogatták a felvételeket. A német propaganda minisztérium figyelmeztette ugyanis az Univerzállt, hogy a Gaál Franciska-film nem kerülhet forgalomba Németországban, mert „szereplői kizárólag zsidók”.

— Halálozás. Uzhorodon (Ungváron) az elmúlt héten 85 éves korában elhunyt özv. Schwartz Józsefné, aki mélyeséges vallásossága és általában ismert adakozása folytán nagy közéleti életnek örvendett. Az elhunyt matrónát nagy kiterjedt család gyászolja, közöttük unokái, Gürtler Ignácz, Nándor és József, akik tevékeny részt vesznek a zsidó közéletben. Az élők sorából eltávozott zsidó nagyszonyt a város zsidóságának nagy részvéte kísérte utolsó útjára.

— Pilsudszky és a szombattartó zsidó kereskedő. Danzig. — Pilsudszky, a lengyel tábornagy unokaöccse, egy magasrangú lengyel miniszteri tisztviselő társaságában Danzigba szombaton érkezett autóján, amely defektet kapott. A város legnagyobb autüzletébe utastolták őket, amely üzlet tulajdonosa: Berandl, szigorúan megtartja a szombatot. Az üzlet zárva volt és a lengyel ur hiába látogatta meg a főnököt lakásában, ez elnézését kérte, hogy nem állhat rendelkezésére, de ugymond, van a városban még több autüzlet. Pilsudszky erre kijelentette, hogy ez a hitűség arra indítja őt, hogy ne menjen másra, mert aki oly hitűségesen kitart vallásánál, az bizonyára üzletileg is megbízható. Estefelé megint eljöltek a kereskedőhöz. Még nem volt szombat vége, megvendégelte őket sales-szüddessel, majd „havdolót” csinált a házigazda, azután kinyitotta a boltját és kiszolgált a lengyel urat, aki azután a legnagyobb szívélyességgel elbocsúzott tőle.

— Öt zsidó sarkutatózó kitüntetés. Öt zsidó sarkutatózó, akik vezető állást töltöttek be a kalandos Arktik-expedícióban, a Litke nevezetű jég-törőn, ki lettek tüntetve. A kitüntetettek között van a jég-törő alparancsnoka Boris Bronstein, a rádiószolgálat vezetője Olek Kuski és a hydrobiológus Benjámin Jugodow, akiknek a legmagasabb rendű és diplomát, amit a Szovjet Unió a bátorság és tudományos előmenetelre alapított, adományoztak. Az öt kitüntetett közül még számos más zsidó is részt vett ebben az expedícióban, köztük Bronstein bátyja Lev, aki az expedíció filmezését intézte. A Litke jég-törő a sarkutatózás terén figyelemre méltó eredményeket produkált és világrekordot állított fel.

Bevásárlásainál kérje határozottan a nagy közkedveltségnek örvendő

„LICA”

túró és sajt-féléket, ostyaszeleteket, vanillincukrot, süti- és puddingport.

Ne hagyja magát utánzatokkal megtéveszteni és ügyeljen a „LICA” védjegyre, melyet minden egyes cikk visel.

Tegyen egy utazást Palesztinába és a Közel-**KEDEM** utazási és kirán-
keletre a dr. A. Mibashan vezetése alatt álló **KEDEM** utazási iroda ulján
A „Palesztine & Orient Lloyd“ nagy világcég, valamint a „Polish-
Palestine Line“ hajózási vállalat képviselője. Jelentkezzen azonnal az
olcsó részletfizetéses utazásra, a KEDEM utazási bonok vásárlása által.

Kérjen részletes felvilágosítást a

KEDEM-től

BUCUREȘTI, Strada Colțea 1, etaj I. Telefon 3.21.60.

Erdélyi fiókok: Oradea: Str. Avram Iancu 22. (Adler & Nádor)

Cluj: Piața Unirei (Economia)

Kuriózumok

Rotschild az asztalra csap...

Jean Marlet, a nagy francia „figris“-nek, Clemenceauk magánlíkára könyvet jelentetett meg, amelyben többek között utalás van arra is, hogy a negy államférfi miként vélekedett az elhunyt Rotschildról. Clemenceau egy ízben a következőket mondotta magánlíkárának:

„... Apropos! Zsidók! Erről jut eszembe, hogy tegnap nálam járt Edmond Rotschild. Nos, ezt a Rothschildot tartom a világ legjobb zsidójának. Mellettem ült a báró és rendkívül értelmesen beszélt különböző dolgokról. Egy bankártól ez igen meglepő. A beszédje alatt arról győződtem meg, hogy rendkívül nemes szív dobog ennek az öreg férfinak mellében. Rothschild valóban azon emberekhez tartozik, akiknek érdekes arcuk van. Végére nem volt rossz gondolat fölé az sem, hogy 30 millió frankot adományozott a párizsi egyetemnek egy tudományos laboratórium céljaira. Valóban nem rossz gondolat...“

„És ez a Rothschild zsidó! És még hozzá öntudatos zsidó. Büszke arra, hogy zsidó. Egy napon, talán éppen rossz hangulatban voltam, nálam járt Rothschild, aki előtt ócsároltam a zsidóságot. Rothschild felemelkedett székről, öklével a miniszterelnöki asztalomra csapott és őszinte arccal a következőket mondotta nekem: „Hallgasson Clemenceau ur, a zsidóság és Izrael népe a föld legnagyobb népe.“ És előadást tartott nekem a makabeusokról. A makabeusokról, akikről nincs jó véleményem. Mindamellett végelátnál tetszik nekem, ha valaki ezért nem szégyenli magát és főként az, ha valaki, mint Rothschild a zsidóságaért sem szégyenli magát. Mert ember csak akkor lehet valaki, ha százpercentes az!...“

Matuska!

Matuska örült. Ezt mindenki tudja. Hidakat, viaduktokat, vasúti síneket robbantott Magyarországon, Ausztriában, és Németországban. Mindenütt, ahol járt és ahol alkalma volt robbantani. Matuska persze azt állítja önmagáról, hogy normális, sőt az orvosok kérték is ezt állítják, hogy súlyosabban lehetesen büntetni. De Matuska mindezek ellenére örült. Örült, aki haragszik a józanra, aki nem tűr maga körül senkit, aki robbant, rombol és üvölt gyönyörűségében ha vért lát, vagy szimatol. Matuska ellenséget lát minden normális emberben és minden normális valószínűségben.

Az örültek azonban egymásközött békében vannak. Egyik örült nem haragszik a másikkal. És Matuska, aki gyűlöli a normálisait, aki gyűlöli a szilárd viaduktokat és hidakat, aki élvezettel kacag fel, amiközben a biatorbágyi merénylőnél 22 ember veszt el életét — az örültekre szintén jó szívvvel néz. Matuska a budapesti tárgyaláson énnepélyesen kijelentette, hogy a német nemzetiszocialista pártot és Hitler szövegeit tekinti. Célja, hogy a zsidók ellen, akik mindennek az okai, harcoljon... És Matuska valóban harcolt is. Robbantott, őt és újra robbantott.

Matuska nem az első, aki ilyen bizonyítványt állított ki Hitlerrel és pártjáról. Az örült Matuska zsenit lát az örült Hitlerben. A vérszomjas Matuska szövetségeseinek tekinteli a vérszomjas náci pártot. Matuska együtt kiáltja Hitlerrel, hogy mindennek zsidók az okai.

Az örültek egymásközött békében megférnek. Csoda e, ha Matuska szövetségeseit lát a hitlerjében, amely szintén a világ felrobbantására törekszik? Csoda e, ha az örült Matuskát inspirálta Hitler és a barna örület?...

Különös ítélet.

Baselben hangzott el és éppen ezért meg kell állnunk mellette és meg kell ültöznünk fölé. Egy baseli antiszemita könyvkereskedés, amellett, hogy „művészi“ horogkeresztes kirakkal lepte meg a svájci város közönségét, útlele bejárata fölé a következő szövegű táblát akasztotta ki: „Zsidó és emigráns csöcseléknek tilos a belépés“. A szöveg és a kirakat maradéktalanul kiegészítették egymást. Persze a bírósági tárgyalás sem maradhatott el. A napokban tárgyalta a baseli bíróság a könyvkereskedő ellen emelt vádat és — felmentette. A könyvkereskedőt még meg lehet érteni, mert ő lehet szubjektív és tarthat az ahhoz a párthoz, amelyhez akar. Lehet antiszemita és filozemita. Magánügy. A bíróságnak azonban függetlennek kell lennie. A baseli bírák azonban nem igen tettek függetlenségük és objektivitásuk mellett tanúságot. Az ítélet indoklása szerint ugyanis az inkriminált szöveg csak egy egyszerű figyelmeztetés, nem pedig sértés. Éppen annyi, mintha az lenne a boltajtóra kifüggesztve, hogy „Órjúdjunk a zsebtolvajoktól“. Kíváncsiak vagyunk azonban, hogyan vélekedne a baseli bíró, ha valakinek az az „örült“ gondolat jutna eszébe, hogy ilyen szövegű táblát függeszzen ki ajtajára: „A keresztény csöcseléknek tilos a bemenet“. Vajon akkor is pusztán „figyelmeztetésnek“ tekintené ezt a bíróság és nem vallásghaláznak?...

Kató és a fajelmélet

Käthe von Nagy, vagy egészen magyarosan Nagy Katónak már semmi sem használ. Többé nem léphet fel német színpadon és a német filmgyártás eltekint közreműködésétől. Talán azért, mert Nagy Kató többé nem tud művészi teljesítményeket nyújtani, vagy kiöre-

E menorák
Z gyertyatartók,
U serlegek,
S evőeszközök.
T templomi kegy-
szerek,
bármily művészi kivitelben leg-
olcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„Tacanul“

ezüstáru gyárban
CLUJ, Strada Gen. Neculcea No. 6.

gedett, vagy akármi más hibát, vagy botlást követelt volna el? ... Nagy Katónak bűne ennél sokkal nagyobb. Kiderült, hogy atyját eredetileg nem Nagynak, hanem Grosznak hívták. Ha pedig Magyarországon valakit Grosznak hívnak és Nagyra változtatja át nevét, ahhoz nem kell még keresztikönyvi kivonat sem, hogy faji származását megállapíthassák. Kató atya Grosz volt és ez éppen elég ahhoz, hogy művészi pályafutása a Harmadik Birodalomban befejeződjön. Kató ugyan próbált még kegyelemért könyörögni, férje tagja az SA legénységnek, de kegyelem csak nem volt. Mennie kell tehetsége, rátermettsége és SA férje ellenére, mert atya Grosz volt. — Grosz — és ez megbocsáthatatlan bűn... Hiába Kató, ez ellen nem lehet már semmit sem tenni...

Arcátlanság.

A csehszlovák köztársaság a demokráciából még mindég leckét adhatna sok nyugat-európai kultúrának. Hol tör énik meg például az, hogy a csehszlovák állam németnyelvű irodalmi pályázatokra díjat tűz ki. Teszi ezt az a csehszlovák állam, amely a Harmadik Birodalommal igen feszült viszonyban áll. A demokrácia és a kulturális emelkedettség azonban a náci kormány örülete miatt nem vonja le a konzekvenciákat az egész német népről és főként nem a német nyelvről, amelyen annyi sok örökbecsű irodalmi alkotás látott már napvilágot.

Tehát díjat tűztek ki németnyelvű irodalmi alkotásra, amelyre sok pályázat érkezett. A díjat Ludwig Winder prágai író nyerte el. E szerint tehát a beküldött pályaművek között az ő alkotása volt a legjobb, a legszebb, a kitűnőtelésre leginkább méltó. Az már aztán csak mellékes körülmény, hogy Ludwig Winder zsidó. És zsidó létére a német nyelvben és irodalomban megelőzte a német kortársait, akiknek pályázatait már nem jártak annyi sikerrel.

A történet eddigi menete során tehát a csehszlovák állam kulturális emelkedettségéről, Ludwig Winder író pedig a német nyelven megnyilatkozó zsidó tehetségéről tett tanúságot. A csehszlovákiai német nemzetiszocialisták pedig az elkövetkezőkben arcátlanságról tesznek tanúságot.

Hivatalos sajtójukban támadják a csehszlovák államot, mert Windernek ítelték oda a díjat, sőt tehetetlen nyúlóletükben odáig mennek, hogy magát a németnyelven kiírt pályázatot is támadják. Inkább ne legyen német nyelven pályadíj, inkább ne támogassa az állam a németeket nyelvi és nemzeti kulturájukban, csak hogy egy zsidó Winder el ne halászhasssa tehetségével az orruk elől a dicsőséget, de főként a díjat...

A csehszlovák állam toleranciája és a zsidó tehetség mellé „méltókép“ lársul a német arcátlanság.

Kérjük mindenütt az

„ALBA-IULIA“

antiszeptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű

„URSUS“ szappant

Gyártja:

Breckner János r.-t.

Alba-Iulia

Fertőzéstől óvja
Látszólag

Szt. László

fertőtlenítő
szappan

Palesztinai hírek

Rischon-lecionban egy új üvegyár nyílt, amely nagyszámu meghívott vendégek jelenlétében, — akik között megjelent a lengyel konzul is, — lett rendezésének átadva. Az üvegyár a „Gobish” nevet kapta. Az olvaszó kemencék ekkor lettek legelőször begyújtva. A gyár egyelőre 14 szakmunkást foglalkoztat, akiket Lengyelországból hoztak, de később 50 embert fog az üzem foglalkoztatni. Az olvaszókemencét 14 napig kell fűteni, amíg a megfelelő temperatúrát megkapja. A gyár produkciója az üvegek mellett petroleum lámpákra és különböző üveg műrekekre terjed ki. A tulajdonosok Schiffmanovitz, Lapidus, Isersny és Goldberg urakból rekrutálódnak.

A palesztinai iskolahálózat szervezete képezi ma a Jisuv egyik legkomplikáltabb feladatát, melyre még mindig nem találtak megoldást. El lehet képzelni, mit jelent egy olyan közösséget iskolákkal ellátni, mely bevándorlás által állandóan növekedik. A leg-suiyosabb a helyzet Tel Avivban. Tel Aviv városa nem akar beilleszkedni egy központilag vezetett iskolarendszerbe. A palesztinai zsidó iskolák többsége ugyan is a Jewish Agency, illetve a Vaad Leumi irányítása és felügyelete alatt áll. Dizengoff polgármester cikket írt erről a kérdéssről, amelyben kifogásolja azt a szellemet, mely egyes iskolákban uralkodik és különösen kikel az iskolás gyermekek politikai állása ellen, kik uccai tüntetéseken és verekedésekben vesznek részt. Nagyobb fegyelmet és erősebb morális befolyást követel az iskolákban a gyermekekre. Ez az oka annak, hogy a telavivi városi tanács maga akarja ellenőrizni iskoláit.

Jeruzsálemből jelentik, hogy a volt polgármester, *Naschaschibi* a hat arab választókerületből háromnak választásai ellen a törvényszéknél óvást jelentett be. E három között az a kerület is szerepel, ahol *Naschaschibi* jelöltette magát, de kibukott. A zsidó választókerületek ellen eddig óvás nem érkezett.

Az új haifai városi tanács megnyitóján a főkörmányzó képviselőjében, annak helyettese Hull államtitkár jelent meg. Hull a városi tanácshoz intézett üdvözlő beszédében kifejtette a kormány programját Hajfával kapcsolatosan. Szerinte az, hogy Haifa lakossága a legutóbbi 5 év alatt 40 ezerről 70 ezerre emelkedett, még nem jelent sokat, ez még csak a kezdete annak a fejlődésnek, amely folyamatban van. Az a tény, hogy a kormány még ez évben hozzálát a haifai kikötő megújításához, üzembe helyezi a Mossulból kiinduló petroleum vezetéket és megkezdi a Haifa — Bagdad — Therán vasut-vonal építését, miaderek olyan körülmények, amelyek egyelőre beláthatatlan perspektívákat jelentenek a jövőre nézve.

Jewish Agency mellett működő német menekülteket telepítő iroda most adta ki jelentését 1933. November óta, amikor munkáját megkezdte. Az iroda eddig 7000 fontnál nagyobb összeget adott ki konstruktív célokra. A különböző munkásközpontokban, kibucokban és városokban 2700 bevándorlónak szereztek hajlékot, 465 családot telepítettek le a koloniákban, 400 bevándorlónak pedig körülbelül 4000 font támogatással lehetővé tették új iparok megtanulását. Az iroda által mintegy 6000 menekültnek nyújtottak konstruktív segítyt. Ebben bennfoglaltak azok a német bevándorlók, akiket az iroda ügyeikben tanácsosai és tettei is, de anyagilag nem támogatott.

Kairói politikai körökben a közeljövőben komoly lehetőségnek tartják Palesztina és Transzjordánia egyesülését Abdullah emír királysága alatt. Abdullah állítólag meg is egyezett volna már a gyarmatiügyi miniszteriummal Londonban és a palesztinai — Transzjordániai koronáért hajlandó magáévá tenni a Balfour deklarációt. Anglia jószemmel nézi ezt a tervet és bár hivatalos körök cáfolják, a Transzjordániai emír uja mégis ezzel állott összefüggésben. Hír szerint a terv megvalósítását vezeti be a Palesztina és Transzjordánia között létrejött vámunió.

— A harmadik birodalom rémségeiből. A hirschbergi tizenegy zsidógyilkos — amint a csehszlovákiai sajtóiroda Berlinből jelenti — tizenegy SS legény, akik az emlékezes június 30-iki Mészárlások idején négy előkelő hirschbergi (Schlesien) zsidót letartóztattak és autójukkal elhurcolták és azon ürügy alatt, hogy szökni próbáltak, lelőtték őket. Most megbízható értesülés szerint, ezen gyilkosokat eddig viselt állásaikba visszahelyezték. A négy meggyilkolt zsidó férfit, az egyik dr. Förster ügyvéd, továbbá dr. Zweig fogorvos és felesége, valamint Charig kereskedőt — állításuk szerint — Görllitzbe kellett volna szállítaniuk. Az autót azonban utközben megállították és az SS legények megparancsolták a szerencsétleneknek, hogy azonnal szálljanak ki, miközben állítólag szökési kísérletet tettek és ekközben agyonlőtték őket. A lövési sebek azonban arról tanuskodnak, hogy előről történtek a lövések. Ugyancsak megbízható autóutasok tanúsítják, hogy ők azonnal jelentést tettek az esetről a hirschbergi rendőrségnek, azonban az ottani államügyészség csak később kezdte meg a nyomozást, mivel több oldalról meg lett fenyegetve, amennyiben a nyomozást tovább folytatná. Állandóan két rendőr felügyelete mellett, mert csak mutatkozni, a kötelességét teljesíteni akaró funkcionárius. Minden fenyegetés dacára a 11 SS legény mégis letartóztatásba került, azonban hat hét eltelte után a gyilkosok szabadlábra kerültek, míg nem most végül ismét visszahelyezték őket díszes pozíciójukba. — Egy német emigránsok által szerkesztett újságban a következő három esetet olvassuk egymás után: 1. A szivabajosok fürdőhelyén *Homburgban* egy sörözőben egy nem árja fiatalember egy árja nővel üzleti ügyben tárgyalt, odajött egy rohamosztagos, először leszidta a nőt, majd a nem árja fiatalember arcába sújtott ököllel, úgy, hogy azt a vér elborította. A söröző összes vendégei dermedt csendben nézték a jelenetet. 2. Ugyanott történt, hogy egy zsidó ember a vasútnál várta a közlelő vonatot, odajött hozzá egy részeges hillerista osztagos, odalökte a perron korlátjához, úgy, hogy súlyos sérüléseket szenvedett, a rendőr is ott állott, de nem avatkozott be. 3. *Harford* városkának zsidó templomát felgyújtották az SA legényei és ezt feljelentették a velük konkuráló SS különítmény emberei. A megindult vizsgálat egész biztosan azt fogja eredményezni, hogy rövidzárlat történt.

— Sándor király zsidó orvosa és ügyvédje. A nemrégiben tragikus módon elhunyt Sándor jugoszláv király progresszív gondolkodására vall, hogy úgy egészségének, mint vagyonának kezelését legjobban egy zsidó orvos és egy zsidó ügyvéd kezében látta biztosítva. A királyi család kezelő orvosa Dr. *Cohen Leo* volt, aki Sándor király mind három gyermekének, a kis hercegeknek születésénél is jelen volt. Ügyvédje pedig, aki úgy személyi, mint családjának vagyonát kezelte: Dr. *Adamia Sima*, belgrádi zsidó ügyvéd volt. Mindkét zsidó intellektuel egyébként is, mint hivatásuknak legkiválóbbjai, országszerető nagy tekintélynek örvendenek.

— Egy zsidóleányt Görögországban erőszakkal kikerestettek és aztán Itáliába hurcolták. Mint Szalonikiból jelentik, az a nagy feltűnést keltő eset, hogy a Tinos-szigeten tartózkodó Anna Lewy zsidóleányt az ott lévő apácák titokban, erőszakkal kikerestették és egy kolostorban elrejtve tartották, most már nemcsak a görög köröket foglalkoztatja, hanem a határokon túl is élénk érdeklődést váltott ki, mivel azt gyanítják, hogy az elrabolt zsidóleányt egy olasz kolostorban tartják fogva. Egy prominens zsidó férfi is ilyformán informálta az olasz miniszterelnököt, Mussolinét. Mussolini ennek folytán személyesen adta ki a parancsot a rendőrségnek, hogy a fiatal athéni zsidóleányt előkerítsék. A titokzatos kikeresztelés annak idején a görög szenátus plénuma elé is került, amikor Mavrogordatos ebben az ügyben interpellációt terjesztett elő. A tinosi kolostor főnöknője az államügyészség részéről le lett tartóztatva és Mgr. Philipucci püspököt falkérték, hogy a hatóságokat informálja ebben az ominózus ügyben.

Egyesületi hírek

A pozsonyi rabbiiskola növendékei az elmúlt héten választották meg vezetőségüket, illetve „Charifasz” gondnokaikat. A vezetők a következők: „Hatorasz haroo”-vel rendelkező kalmadisták lettek: Blum Amrom, (Sopron) Grosz Dávid (Gömör) és Mermelstein Jecheszkel (Secovec).

A sichişorai (Segesvár) orth. izr. hitközség szombaton vendégül látta Wézel Albert tordai (Torda) főrabbit, az orth. Központi iroda elnökét, amelynek eredményeként, a hitközségnek vasárnap megtartott gyűlésén egyhangú határozattal lett, hogy Adler József főrabbi jövődöbéli vejét megválasztják sichişorai főrabbinak, míg Adler főrabbi a tordai főrabbitséket fogja betölteni.

A sevljusi (Nagyszőlős) hitközségben, a közeli napokban fogja egy 3 tagu rabbinikus kollégiumból álló választott bíróság, az elhunyt dajen vejenek chazukke ügyét eldönteni. A választott bíróságba, a kérdésben eddig is speciális tudásban kiűlt rabbi bírákat vonnak be és a bíróság elnöke Zimmelman Pinkasz oradeai (Nagyvárad) ros bez din lesz.

Az ungvári hitközség elnöke dr. László Gyula a hitközség nagytermét — amint ezt megírtuk — átengedte a héber gimnázium felavatási ünnepélyére, amiért a tagok egy részének körében elégedetlenség tört ki, s aminek következtében a hitközségi elnök leköszönt. Az elégedetlenek nem elégedtek meg ezzel, hanem követelték az egész előjáróság lemondását. Tárgyalások indultak meg, végül egy a munkácsi főrabbi előtt tartandó din-tajróban egyetiek meg. Kétszeri tárgyalás után, vasárnap este döntött a munkácsi besz-din ebben az ügyben és a döntés értelmében ezentul a hitközségi előjáróság ilyen esetekben köteles kikérni a rituális bizottság véleményét és amennyiben az ő akaratára és tudta nélkül ilyen célkra átengedné a hitközség helyiségeit, azonnal köteles lemondani és új választást kiírni.

A lévai Aggok-menháza egyesületének 5 éves fenállásáról most közöl beszámolót Scaultz Ignác ügyvezető elnök. A jótékony intézmény, melynek jelenleg 10 öreg ember élvezi áldását, évi 15.000 korona büdzsével dolgozik, amely összeg önkéntes adományokból folyik be.

A simleul sívániai (szilágysomlyói) orth. hitközség november 11-én Grosz Jenő alelnök elnökléte alatt tartott képviselőtestületi gyűlésén Rosenfeld Lajos meleg szavakkal emlékezett meg az Ab hó 5-én elhunyt Brüll Károly volt elnök és szentegyleti gondnok elvált-hetetlen érdemeiről a hitközség és szentegylet felvirágoztatása terén. Indítványozza, hogy a hitközség az elhunyttal szemben háliját és elismerését röjja le és ecéliből a nagylempion előcsarnokában egy márvány emléktábla helyeztesék el. Az indítvány egyhangúlag elfogadtatott és a keresztyülittel az elnökség bízott meg.

A Zsidó Párt oradeai tagozata Dr. Váradi Ödön elnöklele mellett vezetőségi ülést tartott, amidőn elhatározta, hogy ingyenes jogvédő irodájának munkakörét állandó adminisztrációs szervelet egészíti ki és a jelentkezőket, a következő, eddig is a zsidó jogvédelem szolgálatában intenzív munkát folytatott ügyvédekhez utalja: Dr. Váradi Ödön Parcul Traian 4. Dr. Bárdos Imre Bul. Reg. Ferdinand 14. Dr. Weimann Izso Str. Nicolae Iorga 14. Dr. Gellért Miksa Str. Avram Iancu 7. Dr. Lób Béla Str. Rimanóczy 9, valamint a „Népiunk” szerkesztőségéhez.

— Újabb temetőgyalázás. A Tasunur-Bole jelentése szerint Bad Homburgban feltúrták a zsidó temetőt, 57 sírkövet elpusztítottak, kidöntöttek. A temető szomorú látványt nyújt. — Bad Homburgban a Streicher-lapok elterjedése rejtlenetes antiszemita-hangulatot idézett elő.

— Hitler zsidója. A „L'Intransigeant” két intervjut közölt, Rudolf Hessel és Hitlerrel. A cikk mellett ott volt a Führer arcképe, melyet a cikkírónak, Lucien Leumasnak dedikált. A Leumas név, mely Franciaországban ismeretlen, visszafelé olvasva Samuel. Ez az igazi neve a cikkírónak, aki elzászi zsidó. Voltaképpen az Ufa ügynöke, aki a „Pour vous” hasábjain nevével szignált a nürnbergi ünnepségekről szóló cikket és Leni Riefenshtalról, a híres mozcisillagról szóló írást. Hitler a maga békevágyát zsidó újságíróval hozalja nyilvánosságra, ami kifelé esetleg használható, de Németországban nem a legjobb belpolitikai propaganda.

— Az eltávolított utolsó zsidó cselló. Az essen *Nationalzeitung* írja: „Furtwängler, a berlini filmharmonikusok karmesterre, a közvélemény nyomása alatt eltávolította zenekarából a zsidókat. Örömmel látjuk, hogy Goldberger Simon már nem játsza az első hegedűt a zenekarban és hogy Schusztér Vilmos is kénytelen volt brácsájával együtt távozni. De maradt még egy zsidó csellista, Graudan nevű, akit jó lesz ha narosan eltávolítani, mert különben a közönség fog erről gondoskodni. Azt is vegye tudomásul Furtwängler ur, hogy egy Mendelssohn nevű zsidónak zenekari műveit ne merje játszani!”

RÖVID HIREK

BÉCS. Az osztrák kormány az elmúlt napokban, a háború után bevándorolt 70 zsidótól megvonva az állampolgárságot. A kormány kérésére a Legfelsőbb Semmitűszék is jóváhagyta ezen rendeletet. — A Wienben megjelölt és Bichmaier jezsuita pater által szerkesztett „Die Erfüllung” című folyóirat, mely a keresztény-zsidó megértést van hivatva istópontra és amellyel minden zsidó sajtóorgánium behatóan foglalkozott, mint kiderült, egyszerű missziós folyóiratnak mutatkozik, amely a zsidóságnak a kereszténységbe való beolvasását propagálja. — A megtartott országos Keren Kajemeth konferencián elhatározták egy „Kfar Kremenetzky” létesítését, ahol Ausztráliából kivándorolt zsidók fognak letelepedést nyerni.

LONDON. Az angolai bojtközbizottság november 26-ra világhonkonferenciát hívott össze, ahol Románia részéről Michel Landau, bucurești-i ügyvéd lesz jelen.

ALGIR. Az algiri arab és zsidó vezetők közös bizottságot alakítottak azon célzattal, hogy az algiri arab-zsidó békét mindjobban kimélyítsék.

TEHERÁN. Az utóbbi időben komolyan fogva tartoznak azon tervvel, hogy az Eufrát környékén, egy 50.000 négyzetkilométeres területet átengednek a menekült német zsidók letelepedésének céljaira.

ODESSZA. A Kaukázus környéki zsidók, tatárnyelvű zsidó újságot adtak ki. Ez eddig az első tatárnyelvű zsidó lap. A kaukázusi zsidók nagyrésze, kik eddig iparosok és kiskereskedők voltak, most földművelők és az V.ik cionista világhonkongresszusra kiküldtek egy delegációt azon célból, hogy a palesztinai letelepedésük tárgyában tárgyalásokat folytassanak.

MOSZKVA. A legújabb híradások szerint, Biro Bidsánban csak a Szovjet-Oroszország területéről telepítettek le zsidókat.

JERUZSÁLEM. A Cionista Exekutiva egyrészt, másrészt a Mizrahi és Zsidó állampárt részéről tárgyalások indultak meg a Cionista belbéké megteremtése érdekében. A tárgyalások azonban nem mint előbb tervezve volt Londonban, hanem Jeruzsálemben lesznek megtartva, még pedig meg e hó folyamán. — A jaffai kikötő építkezései, amelyek 1935 végéig be akarnak fejezni, erős tempóban haladnak a megvalósulás felé. Legközelebb egy nagyobb szabású narancsraaktári fognak építeni 200.000 léda befogadó képességgel, továbbá leribe van véve fa- és vasraktáraknak a létesítése. Megkezdtek az előmunkálatokat arra nézve, hogy a hajók jobban megközelíthessék a partot. — A világhírű architektus, Erich Mendelsohn, aki ezidőszakra Angliában él, különböző építkezések tervezésére céljából Palesztinába utazott. — Rischon-le-Zionban, mint a „Palatov” értesül, a Dreyfuss-csoport megkezdte egy nagyobb szabású sörgyár és pincészet építkezési munkálatait, amelynek befejezése igen rövid idő kérdése. Mindaddig a kormány nehézségeket gördített egy sörgyár létesítése elé, most azonban úgy az adó, mint a fogyasztási kérdések a legmegfelelőbb megoldást nyerték.

RÓMA. Az olaszoknak a világháborúban elért győzelmének ünneplése alkalmával Arturo de Minerbi, az olasz frontarcosok szövetségének tagja a legnagyobb rendjelek egyikével lett kitüntetve. A kitüntetett zsidó államférfi alelnöke a Rómában székelő Cionista Egyesülésnek és előjárója a héber kultur egyesületeknek.

TURIN. A most befejezett monumentális kormányzói székház részére, amely a Savoyai ház megalapításának emlékére emelték, a Viktor Emánuel király lépett a zsidó Ercelle Olivetti festette.

MILANO. A gazdasági akadémiára a világhírű közgazdász, Prof. Gustavo del Vecchio-t nevezték ki rektorra. A kiváló zsidó tanár a Népszövetségnek, mint Olaszország pénzügyi szakértője fejt ki munkásságát.

SZALONIKI. Rizopoulos a görögországi nemzeti szövetség vezetője ideérkezett, hogy a világháborúban elesett zsidó hősök emlékére egy grandiózus emlékművet felállítsanak. A párt közvetlen közelében fogja hirdetni a görögök megbecsülését zsidó hősei iránt. — Ciprusi jelentés szerint egy angol zsidókból álló csoport egy 3000 dunából álló földterületet vásárolt narancsültetvények céljaira.

PRÁGA. — Az ottani sajtóbiróság a „Cion hírcsei jegyzőkönyve” összes példányait elkobozta és annak terjesztését betiltotta.

TOKIÓ. A japán kormány tervbe vette, miszerint Mandschukóban egy a Biro-Bidschánhoz hasonló zsidótelepülés létesítését, még pedig közvetlen a Biro-Bidschan határához. Egy eszelges orosz japán háborúban ez a terület hadszíntérre változna. Mindenestre kellő fennfartással kell fogadnunk e kalandos vállalkozási hírt. Ami a birobidschani kolonizációt illeti, arról értesülünk, hogy az utóbbi időben számos zsidó vándorolt ki onnan.

ZWIESEL (Bayern). Az összes városi bejáratozon, valamint az állomási épületeken egy plakátot függesztettek ki, hogy „zsidók itt nem kívánatosak”.

HAIFA. Haifából jelentik, hogy a német menekült Joseph Weisbergert az ottani zeneakadémia hegedűtanárává nevezték ki. Egyidejűleg megalakítottak egy triót, amelynek nevezetesen kívül P. of. Zadri és Tornavski asszony a tagjai és kiváló propagandát fejtenek ki a zsidó zenének.

Az oradeai (Nagyvárad) orih. izr. hitközség vezetőségének lelkiismeretlensége

Annak idején több ízben megemlékeztünk arról, hogy az oradeai hitközség mai vezetősége, ellenzéki korában legjobban azért agitált, hogy elviselhetetlenül sok a gabella és a nagy marhák husának ára ezáltal 40—50 százalékkal drágul, az apró marha gabelladíjai pedig szintén túl magasak a közönség fizetőképességehez képest.

Most, amikor több mint egy esztendeje ott garázdálkodnak a hitközség élén a régi purifikátorok, azok, akik a szegény nép sorsát annak idején olyannyira meg akarták védeni, ott tartanak, hogy még jobban emelték az árakat s ma az a helyzet, hogy amíg például egy kiló marhahus 10 leies alapár mellett 14 lei gabellapótlékkal 24 leibe kerül, tehát a gabella 140 százalékkal emeli a marhahus árát, addig egy liba vágatási gabellája, amely annak idején 16 lei volt, most már szintén drágább lett és a 60—100 leies libáarakhoz horribilis, mivel a vételárhoz 16—20 százalékos gabella díj járul. Vagy csirkéknél, amelynek ára páronként 25—30 lei, a vágatási díj egy párnál 16 lei, tehát az érték 60 százaléka.

Eltekintve attól, hogy ez megnyomorítja a szegényebb népcsoportot, az is bebizonyított tény, hogy az oradeai neolog hitközségnek a legutóbbi csütörtöki napon 550 libát vágtak, amikor az ortodoxoknál csak 200 drb liba cédula fogyott el. Az is tudott dolog, hogy az orih. hitközségnek 3500 adófizető tagja van, míg a neologoknak 1000 adófizetőjük. Az is bizonyított dolog, hogy a neologok nagyrésze nem vágat, csak az ortodoxok, és a lényegesen olcsóbb neolog vágatási díj kedvéért, elhagyják az ortodox vágatást. Ki veszi ezt a lelkére? Ahelyett, hogy levinnék a vágatási díjat, még emelték. Csak reklámnak, propagandának volt jó, hogy majd leviszik a gabelladíjakat, de amikor tudnának tenni az ügyben, akkor még az ellenkezőjét cselekszik és felviszik a vágatási díjat és megnyomorítják ezzel a nem tehetősebb réteget a zsidóságnak, ami még ennél is súlyosabb, vallási szempontból, elkergetik őket a neologokhoz, ahol a vágatási díjakból régebben, amíg egyenlő ára volt a két hitközség gabella díjának 100.000 lei volt egy évi bevételük, most pedig közel jár a millióhoz s mind ez természetesen az ortodoxok rovására, mert a neologok nem vágatnak.

— Kalinin nyilatkozott, hogy Biro Bidsánban szovjet köztársaságot akar. Varsóból jelenik. Prof. Liberburg, a volt krakkói zsidó munkások kultuszszervezetének vezetője lett a biro-bidsáni kolonizációs szervezetének elnöke. Az „Emesz” című szovjet-lapnak, amely Liberburg professzor tiszteletére bucsuestélyt rendezett, Kalininnek, a szovjet-tanácsok elnökének a következő bucsu-kijelentését közölte le: — „A biro-bidsáni településnek sikerét akkor fogjuk teljes mértékben sikeresnek mondhatni, ha 5—8 éven belül ott teljesen ki fog épülni az autonóm zsidó település és az egy zsidó szovjet-köztársasággá fog kialakulni.” Az Ozet vezetője Rimenstein ehhez hozzáfűzte, hogy a tanács köztársaság kifejezett kívánsága az, hogy a zsidó autonómia ellenzői megérhessék, hogy egy autonóm zsidó szovjet-szociálista köztársaság épüljön ki Biro Bidsánba, a kultúra és technika legteljesebbjében. A második öt éves terv végzetével illi elérjék azokat a tervezett nagy munkákat, amelyeknek alapjait már lefektették. A hibákat már kiküszöbölték, mert most már nemcsak gyárakat építenek, mint régebben, hanem megfelelő munkáslakásokat is hozzá és terlepülés tervszerűsége biztosítottnak látszik.

— Állítsátok a zsidókat a falhoz. A francia Havas-ügynökség jelenti Berlinből: Egy rendkívüli és érdekes felvonulást vitt véghez az SA legénység Berlin nyugati részében. Két barna osztag masírozott végig az utcákon, még pedig elsősorban a Kurfürstendamm-on és egy új nótát énekeltek a következő refráinnal: „Állítsátok a zsidókat és az ingyenélőket a falhoz!” Ez a még ottan is szokatlan tüntető felhívás rendkívüli megbotránkozást kellett.

ZSIDÓ HUMOR

ÉS KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Zsidóasszony sziv...

Hillél az idősebb, egyszer meghívta az egyik tudós társát ebédre. Feleségét előre figyelmeztette, hogy mennél jobb ebédet készítsen. A két tudós, a megállapított időben asztalhoz állt és várták a tálalást. De az ebéd csak nem akart jönni. A két tudós beszélgetésbe merül, vallási dolgokról értekeznek és rá sem gondolnak az evésre. Közben Hillél egyre mondogatja magában:

— A feleségem még mindig nem jön... bizonyosan nagy oka van rá... jobb, ha nem zavarom. — És a tudós vitalkozás tovább folyik és az órák mulnak és az ebéd még mindig nem akar jönni. Végre belép Hillél felesége, látható zavarban van és parancsot ad a tálalásra. A férj szerető szavakkal kérdezi:

— Fiacskám, talán még nem volt készen az ebéd? Miért késelt olyan soká?

Az asszony felel:
Épen hozni akartam az ételt, amikor egy szegény ember sirva lépett hozzám és azt mondta: ma van a menyegzőm és nincsen semmi, amiből az esküvői ebédet megrendezhessem. Én hát odaadtam neki, amit magunknak készítetttem és hamarosan más ebédet főztem. Helytelenül tettem?

Hillél arca felragyogott az örömtől és azt mondta:
— Ugy cselekedtetél, ahogyan egy derék és istentelős zsidó asszonynak tennie illik... (Derech erac 18.)

Minden az asszonytól függ.

Egy jámborleltű férfi nagyon vallásos asszonyt vitt feleségül. Sok éven át éltek egymással békében és boldogságban. A házasság azonban gyermektelen maradt. Emiatt a házastársak sokal bántódtak. Végül kélkedni kezdtek egymás kifogástalan életében és ezért teljes egyetértséssel elhatározták, hogy elválnak. A vallásos ember ismét megmósult. Második felesége azonban házastársos és vallástalan volt és rövid idő alatt elrontotta férje lelkét is. A jámborleltű asszony is férjhez ment újra. Az ura rosszköltöcsü ember volt. De az asszony annyira hatott a lelkére, hogy lefejt a rossz útról és vallásos, erényes életet kezdett. Mindem az asszonytól függ...

Könyörületesség

Egy izben megkérdezték a dubnói magidról:
— Honnan van az, hogy a gazdagoknak oly könnyen megcsik a szivük egy sánta vagy vak emberen, de annál kevésbbé szánakoznak egy rossz helyzetben levő Talmid Chochom on (vallástudásni)?

— Könnyű ennek okát megmondani: a gazdag nem biztos abban, nem lesz-e ő is valaha vak vagy sánta, de afelel teljesen biztos, hogy Talmid Chochom nem lesz sohasem.

A gyakorlati tudás hiánya

Egy híres és tudós rabbinál jelentkezik egy fiatal ember, rabbi oklevelet akar kapni. A nagy rabbi megvizsgáltatta és kitünt, hogy a fiatalember igen járatos az összes tudományokban. Na, de a gyakorlati tudását is meg kellett vizsgálni és ezt a kérdést tette fel:

— Ha valaki megzurja az ujját szombaton és folyik a vére, mit mond erre a törvény?

— Ein moment, — szolt az ifju — azonnal utánanézek a szent könyvekben.

— Nem, — szolt a tudós rabbi — ön nem kaphatja meg az oklevelet, mert amíg ön utánanézik a könyvekben, az a szegény ember elvérezhet.

Nagyobb örömeket is tul lehet élni

Reb Abist hazahívják a kávéházból, hogy a felesége haldoklik. Hazarohan. Mire azonban hazafér, az asszony már meghalt. Reb Abis a fejéhez kap és elkezd ordítani:

— Ezt nem élem tul! Ezt nem élem tul!
Az orvos egy darabig nézi, aztán odalép hozzá és így szol:

— Nyugodjon meg, barátom, higgye el, sokkal nagyobb örömeket is tulél az ember.

Osztokodás...

Két bócherli megy az accán és találának egy félig elszívott cigarettát.

— Most, hogy osztokozunk meg rajta? — kérdi az egyik.

— Ugy, — mondja a másik — hogy én szivom és te köpsz hozzá.

Szerencse, hogy...

„Szerencse, hogy van a templomban Mizrach-fal” — szol a közmondás, különben a zsidó folyton csak tolakodna fel, fel, előre és elszaladna egész a világ végéig. Így azonban ott a fal, amely figyelmezteti: eddig jöhetsz a kóvedért és ne tovább. Egyszer mindennek vége.

»Vásár van az égben«

„Ha zsidók imádkoznak a templomban, egész vásár van az égben.” — Ez a közmondás az ónirónia érdekes példája. Magyarazata a következő: A zsidók imádkoznak és az egyik buzaköltésre gondol, a másik rövidírura, a harmadik fűszerírura, a negyedik textilre s így tovább. És amikor ezek az imák feljutnak az égbé és ott átvizsgálják, egész vásárt találnak a különböző árukból.

»Igazi gójok«

Egy moszkvai főuccán két zsidó beszélget oroszul, erős berdicsevi accentussal. Egy zsidó megszólítja őket: „Mondjátok, testvéreim, minek beszéltek oroszul, hogy mindenki megismerje, hogy zsidók vagytok, beszéljétek inkább héberül és mindenki megismeri, hogy gójok vagytok.”